Aan de gemeenteraad

Datum : 6 april 2021
Zaaknummer : 558068
Contactpersoon : E. Krabbenborg / M. Zeilstra
Telefoonnummer : 026-3774628

Onderwerp: Besteding BR Transformatie Zorg en BR WMO en Jeugdzorg

Geachte voorzitter en leden,

Bij de begroting 2020 - 2023 is een amendement aangenomen "aanvullende coalitie afspraken zorg (19A66)". Met dit amendement is een bestemmingsreserve (BR) Transformatie Zorg en een BR WMO en Jeugdzorg gecreëerd. Tevens is, met deze bestemmingsreserves, een aantal kostenbesparende maatregelen tijdelijk teruggedraaid c.q. uitgesteld. Er is een toezegging gedaan om de raad in het eerste kwartaal van 2021 te informeren over de invulling van deze bestemmingsreserves. Deze toezegging wordt afgedaan met deze raadsbrief.

In deze raadsbrief informeren wij u over de besteding van de BR Transformatie Zorg en BR WMO en Jeugdzorg voor de komende jaren. In verschillende raadsvoorstellen en brieven bent u op onderdelen reeds op de hoogte gebracht van de inzet van deze bestemmingsreserves. In deze raadsbrief treft u een totaaloverzicht aan van de reeds ingediende plannen en de plannen voor de toekomst.

BR Transformatie Zorg
Sinds de transformatie in het sociaal domein is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van passende zorg vanuit de WMO en de jeugdzorg; licht waar dat kan en zwaar waar dat nodig is. Maar liever nog zijn wij problemen voor. Daarom zetten wij stevig in op het versterken van het aanbod van voorliggende en algemene voorzieningen, dit door middel van preventieve activiteiten en welzijnswerk. Met een stevige sociale basis wordt voorkomen dat problemen van inwoners verergeren en kan hulp eerder en dichterbij de inwoner worden geboden. De BR Transformatie Zorg wordt ingezet voor versterking van het aanbod van voorliggende en/of algemene voorzieningen en biedt een alternatief voor specialistische en/of maatwerkvoorzieningen zodat de transformatie op gang komt.

1. *Koppelen vraag en informele ondersteuning: Voor elkaar in Arnhem (Arnhemse herstelagenda corona).*

We faciliteren de verbreding van het platform Voor elkaar in Arnhem en zetten in op een versteviging van deze nieuwe samenwerkingsvorm. In reactie op de coronacrisis hebben de welzijnsorganisaties Rijnstad, SWOA en MVT de samenwerking geïntensiveerd in de vorm van https://voorelkaarinarnhem.nl om eerder en sneller mensen te vinden, vindbaar te zijn en hulp en ondersteuning te bieden. Het doel is dat Arnhemmers zich inzetten voor elkaar en voor hun buurt, wijk of stad. Voor Elkaar In Arnhem kan gezien

worden als de voordeur voor vrijwillige inzet. Deze vrijwillige inzet kan bijdragen aan het beperken van een toename en verzwaring van de hulpvragen.
In de begroting 2021-2024 is hiervoor incidenteel in 2021 225.000 euro beschikbaar gesteld.

2. Transformatie van maatwerk naar algemene voorzieningen (Raadsvoorstel herijking welzijn)
Het welzijnswerk heeft een (extrinsieke) waarde waarmee een beroep op specialistische vormen van zorg en ondersteuning wordt voorkomen of beperkt. Specialistische ondersteuning kan gaan over individuele maatwerkvoorzieningen in het kader van de (jeugd)zorg, maar bijvoorbeeld ook over schulden, overlast, armoede, bijstand of schooluitval.
In het raadsvoorstel 'herijking welzijnsopdracht' wordt het voorstel gedaan om gerichter in te zetten op preventie en algemene voorzieningen en dit financieel mogelijk te maken door hiervoor in de jaren 2021, 2022 en 2023 € 200.000 aan middelen uit de bestemmingsreserve Transformatie Zorg ter beschikking te stellen. Voor de besteding van deze middelen kunt u bijvoorbeeld denken aan inzet op jongeren die moeilijk bereikbaar zijn en rondom deze jongeren een krachtige leeromgeving (school, werk, wonen, geld) en activering organiseren, met rolmodellen, jongerenwerkers, onderwijs etc. Het kan gaan om het creëren van voorliggende voorzieningen en ondersteuning aan (jonge) mantelzorgers. Een voorziening in een specifieke buurt om het taalniveau te verhogen en mensen te ondersteunen naar participatie, door het bieden van structuur en perspectief kan ook de vraag naar zorg afnemen. Activiteiten voor alleenstaande ouderen om eenzaamheid en isolement te voorkomen.

3. Sociaal Hospitaal
In Arnhem zijn gezinnen die een groot beroep doen op de voorzieningen in het sociaal domein. De problematiek van deze gezinnen gaat vaak over meerdere leefgebieden heen. Zo zijn veel gezinnen afhankelijk van een uitkering, komen schulden vaak voor en is er sprake van armoede. Dit naast een stapeling van zorg. Via de doorbraakmethode van het Sociaal Hospitaal worden in twee jaar 150 multiprobleemhuishoudens geholpen met een eigen, integraal maatwerkplan. Dit heeft als doel een 'doorbraak' te realiseren om de situatie van de inwoner te verbeteren waarbij tegelijkertijd wordt bespaard op (maatschappelijke) kosten. .Daarmee levert de doorbraakmethode een bijdrage aan de transformatie-opgave.

Op 8 juli 2020 heeft de Raad ingestemd met het onttrekken van de uitvoeringskosten Sociaal Hospitaal 2020 en 2021 (totaal € 875.000) aan de BR WMO en Jeugdzorg (€ 775.000) en de BR Transformatie zorg (€ 100.000) en dit via verzamelbesluit 2 - 2020 te verwerken in de begroting. Op 8 juli 2020 heeft de Raad verzamelbesluit 2 - 2020 vastgesteld.

4. Prenatale zorg
Er wordt ingezet op interventies die erop gericht zijn om latere problemen bij het opgroeien en opvoeden van kinderen te voorkomen en dragen zo indirect bij aan het terugdringen van de kosten van de jeugdzorg. Voor 2020 zijn de kosten voor deze interventies, zoals het programma Stevig ouderschap, het programma Voorzorg en prenatale huisbezoeken, gedekt vanuit de BR Transformatie Zorg. Hiermee heeft uw raad ingestemd tijdens de begroting 2021-2024. Voor de jaren vanaf 2021 is deze inzet van € 120.000 structureel geborgd in de begroting.

5. Pilot transformatie ambulante begeleiding WMO

In een raadsbrief hebben wij u geïnformeerd over een pilot die samen met de sociale wijkteams wordt uitgevoerd (raadsbrief 19-1-2021). Het doel van de pilot is om de transformatie van begeleiding een impuls te geven zodat meer passende, effectieve en efficiënte begeleiding wordt geboden en kwetsbare inwoners zelfstandiger kunnen functioneren en meer regie over hun eigen leven kunnen krijgen of houden. Wijkcoaches gaan tijdens de pilot meer kortdurende (en waakvlam) begeleiding vanuit de Wmo zelf uitvoeren, waardoor geen beroep hoeft te worden gedaan op specialistische zorg. De wijkcoaches fungeren daardoor als ''algemene voorziening''. Voor uitvoering van de pilot gebruiken we een deel van de BR Transformatie Zorg, voor 2021, 2022 en 2023 jaarlijks € 93.000. Op termijn verwachten we door een grotere inzet van collectieve voorzieningen en het sociaal netwerk effectievere begeleiding te bieden en daarmee te kunnen besparen.

BR WMO en Jeugdzorg

Met het amendement ''aanvullende coalitieafspraken zorg'' (19A66) werd tevens een vangnet ingesteld voor Wmo en jeugdzorg. Door het instellen van een vangnet willen we ervoor zorgen dat ondersteuning voor Arnhemmers beschikbaar blijft waarbij we vooral inzetten op het transformeren van de zorg. Dit door een tijdige inzet van preventieve en lichte vormen van zorg en ondersteuning waardoor een beroep op zwaardere zorg wordt voorkomen. Daarnaast heeft de raad via dit amendement een aantal kostenbesparende maatregelen ongedaan gemaakt of uitgesteld.

1. Sociale wijkteams en vroeg signalering schulden

In het amendement 19A66 van 13 november 2019 wordt vermeld dat een deel van de BR moet worden ingezet om de voorgestelde besparingen op de sociale wijkteams (ter hoogte van € 100.000,-) en vroeg signalering van schulden (ter hoogte van € 50.000,-) ongedaan te maken.

2. Uitstellen jeugdmaatregelen PPN 2020

In de perspectiefnota van 2020-2024 werd een aantal maatregelen voorgesteld om grip te krijgen op de oplopende kosten voor jeugdzorg. Een van de maatregelen betrof het terugdringen van de kosten voor verblijfszorg jeugd, dit door ontwikkeling van meer ambulante vormen van verblijf en/of ambulante ondersteuning. Voor deze ontwikkeling stond vanaf 2020 een bedrag ingeboekt van € 700.000,- oplopend naar € 750.000 in de daaropvolgende jaren.
Via het genoemde amendement (19A66) heeft de Raad deze maatregel met twee jaar uitgesteld en het hierdoor ontstane tekort in deze twee jaren gedekt uit de BR Wmo en jeugdzorg.

3. Onttrekking extra lasten Jeugd PPN 2020

In 2020 is een deel van de overschrijding van het jeugdzorgbudget gedekt vanuit de BR Wmo en jeugdzorg, te weten € 1.000.000. In de raadsbrief 'Ontwikkelingen in de jeugdzorg' dd.7 januari 2020 is dit voornemen reeds aangekondigd en heeft de Raad dit voornemen in het kader van de cyclus turap/perspectiefnota//MJPB formeel bekrachtigd.

4. Sociaal Hospitaal

De doorbraakmethode van het sociaal hospitaal wordt deels gedekt vanuit de BR Transformatie Zorg en deels vanuit de BR Wmo en Jeugdzorg.

5. Bekostiging maatregelen Taskforce jeugd

In het amendement Visie voor maatregelen (20A58) dat op 8 juli 2020 is aangenomen, heeft de raad besloten om het college opdracht te geven een aantal voorstellen van de taskforce jeugd nader uit te werken. Dit betreft de volgende maatregelen:

- *Perspectiefoverleg*
- *Samenwerken aan veiligheid (alternatief voor product drang)*
- Verkorten van de veiligheidsketen
- Doorstroom jeugdwet naar de Wet langdurige zorg bevorderen
- *Praktijkondersteuner huisarts jeugd-GGZ*
- Handhaving op zorgaanbieders
- Monitoring verbeteren
- Sociaal Hospitaal
- Begeleiding door de wijkcoaches zelf

Een aantal van de bovenstaande maatregelen werd in 2020 en 2021 bekostigd vanuit het regionaal transformatieplan jeugdzorg waarover de raad in oktober 2018 is geïnformeerd. Vanaf 2022 is dit regionale budget echter uitgeput. Bij een aantal maatregelen zien we al effecten optreden; over de resultaten wordt de raad geïnformeerd via de bestuursrapportages Zorg Dichterbij. Het is nu echter nog te vroeg om te beoordelen of de kosten van de ingezette maatregelen opwegen tegen de baten. Uiteindelijk moeten de maatregelen immers een positief effect hebben op de toestroom naar specialistische zorg en daarmee de uitgaven voor jeugdzorg. Om deze reden willen we drie maatregelen (deze zijn cursief weergegeven) vanaf 2022 bekostigen vanuit de BR Wmo en jeugdzorg. Het betreft hier een totaalbedrag van structureel € 460.000.

6. Nieuwe preventieve projecten jeugdzorg

In het regionaal transformatieplan jeugdzorg staat nog een aantal initiatieven die moeten leiden tot een verschuiving van zorg, dit door meer in te zetten op het voorkomen van zorg of door het ontwikkelen van voorliggende voorzieningen. Hierbij behoren de volgende projecten*:*

- Preventie van jeugdzorg als gevolg van echtscheidingsproblematiek
  In Arnhem zijn diverse initiatieven om problemen bij kinderen te voorkomen als ouders in een (v)echtscheiding zijn verwikkeld. Dit zijn o.a. het Omgangshuis, KIES-trainingen en ouderbijeenkomsten. Het Omgangshuis is opgezet als een neutrale en veilige plaats waar het kind, de niet-verzorgende ouder kan ontmoeten zonder dat de ouders elkaar tegenkomen. KIES (kinderen in echtscheidingssituaties) is een preventief hulpprogramma voor kinderen en jongeren gericht op het verwerken van de scheidingen en in ouderbijeenkomsten kunnen ouders elkaar ondersteunen via lotgenotencontact. In totaal is hiermee structureel een bedrag gemoeid van € 75.000.
- Steungezinnen

Via steungezinnen worden ouders tijdelijk ondersteund bij de opvoeding van hun kinderen. Gewoon van ouder tot ouder, thuis in het gezin. Als steungezin bied je het vraaggezin een steuntje in de rug dat nodig is. Bijvoorbeeld bij het aanbieden van tijdelijke opvang, het versterken van zelfvertrouwen van de ouder of hulp bij het uitbreiden van het sociale netwerk van het gezin. Het bedrag dat hiervoor uit de bestemmingsreserve wordt onttrokken bedraagt jaarlijks € 63.000.

- Bevorderen doorstroom vanuit BW en MO
  Veel jeugdigen horen niet meer thuis in een instelling maar kunnen niet doorstromen wegens het tekort aan woonruimte in onze stad. Daarnaast zijn er ook jongeren die geen woonruimte hebben en dakloos zijn. Wij proberen samen met woningcorporaties op zoek te gaan naar mogelijkheden voor deze jongeren zodat ze zelfstandig (soms nog met enige begeleiding) kunnen wonen en een eigen leven kunnen opbouwen. Eenmalig bedrag € 100.000.

Overzicht besluitvorming projecten en initiatieven uit Bestemmingsreserves

De bovenstaande projecten en initiatieven verkeren in verschillende stadia, niet alleen wat betreft de uitvoering maar ook wat betreft de besluitvorming door de raad. In onderstaand overzicht geven we daarom per project/initiatief weer vanuit welke bestemmingsreserve deze wordt gedekt, of er al besluitvorming is van de raad en wanneer dat is besloten. Als er nog geen besluitvorming van de raad is, dan vermelden we, daar waar dit bekend is, ook wanneer we dit aan de raad willen voorleggen.

Onderwerp	**Besluitvorming raad?**	**Wanneer?**
Bestemmingsreserves Transformatie Zorg		
1. Voor Elkaar in Arnhem (VEIA)	ja	MJPB 2021-2024
2. Transformatie van maatwerk naar algemene voorzieningen (raadsvoorstel herijking welzijn)	nee	Raadsvoorstel ligt nu voor
3. Sociaal Hospitaal (raadsvoorstel)	ja	8 juli 2020
4. Prenatale zorg	ja	MJPB 2021-2024
5. Pilot transformatie ambulante begeleiding WMO (raadsbrief 19-1-2021)	nee	Nog te bepalen
Bestemmingsreserves jeugd en Wmo		
1. Sociale wijkteams en vroeg signalering schulden	ja	Amendement 19A66 13 november 2019
2. Uitstellen kostenbesparende maatregelen jeugd	ja	Amendement 19A66 13 november 2019
3. Onttrekking t.b.v. tekort Jeugdzorg	ja	cyclus turap/ perspectiefnota /MJPB
4. Sociaal Hospitaal (raadsvoorstel)	ja	8 juli 2020
5. Bekostiging maatregelen Taskforce jeugd [1] o POH-jeugd o Perspectiefoverleg o Samenwerken aan veiligheid (alternatief voor huidige product drang van jeugdbescherming)	nee	Nog te bepalen
6. Nieuwe preventieve projecten jeugdzorg [2]	nee	Nog te bepalen

[1] Strikt genomen worden deze initiatieven niet alleen uit de BR Wmo en jeugdzorg gedekt, maar ook deels uit de (jaarlijkse toevoegingen aan) de BR Transformatie Zorg
[2] Idem

Financieel overzicht bestemmingsreserves

In onderstaand overzicht vatten we de diverse projecten en initiatieven die we dekken of voornemens zijn te dekken uit de bestemmingsreserves, nog eens financieel samen.

Maatregelen/projecten/initiatieven	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jeugdmaatregelen mjpb 2020-2023	-700.000	-750.000				
SWT maatregelen MJPB 2020-2023	-100.000	-100.000				
Onttrekking tbv. tekort Jeugdzorg	-1.000.000					
Sociaal Hospitaal (BR Wmo en jeugdzorg)	-161.500	-387.500	-226.000			
Sociaal Hospitaal (BR Transformatie Zorg)		-50.000	-29.000			
Prenatale zorg	-120.000					
Samenwerking VEIA		-225.000				
Herijking welzijnsopdracht		-200.000	-200.000	-200.000		
Pilot Transformatie ambulante begeleiding Wmo		-93.000	-93.000	-93.000		
Preventieve maatregelen jeugd						
Complexe scheidingen (omgangshuis, ouderbijeenkomsten, KIES trainingen)			-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Steungezinnen			-63.000	-63.000	-63.000	-63.000
Doorstroming BW / MO		-100.000				
Bekosting maatregelen Taskforce Jeugd						
POH Jeugd			-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Perspectiefoverleg jeugd			-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Samenwerken aan veiligheid			-235.000	-235.000	-235.000	-235.000
Totaal	**-2.081.500**	**-1.905.500**	**-1.146.000**	**-891.000**	**-598.000**	**-598.000**

Daarnaast is een bijlage toegevoegd waarin we de voeding en het verloop van de twee bestemmings-reserves hebben weergegeven.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de loco-secretaris, de burgemeester,

P.J. Altena A. Marcouch

Bijlage
- Verloopoverzicht BR Transformatie Zorg en BR WMO en jeugdzorg